

Sygn. akt I C 181/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2017r.

Sąd Rejonowy w Gdyni, Wydział I Cywilny

w składzie

Przewodniczący: SSR Adrianna Gołuńska-Łupina

Protokolant: st. sek. sąd. Iwona Górską

po rozpoznaniu w dniu 09 maja 2017r. w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa K. J.

przeciwko Przedsiębiorstwu (...) spółce z o.o. w (...) SA V. (...) w W.

o zapłatę

I. Zasadza od pozwanych Przedsiębiorstwa (...) spółki z o.o. w G. oraz (...) SA V. (...) w W. na rzecz powódki K. J. kwotę 7009 zł. 12 gr. (siedem tysięcy dziewięć złotych 12/100) wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku do pozwanego (...) SA V. (...) w W. od dnia 08 grudnia 2014 roku do dnia zapłaty, natomiast w stosunku do pozwanego Przedsiębiorstwa (...) spółki z o.o. w G. od dnia 24 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem, iż spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego;

II. Zasadza od pozwanego Przedsiębiorstwa (...) spółki z o.o. w G. na rzecz powódki K. J. kwotę 500 zł. (pięćset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty;

III. Zasadza od pozwanych Przedsiębiorstwa (...) spółki z o.o. w G. oraz (...) SA V. (...) w W. na rzecz powódki K. J. kwotę 1595 zł. 44 gr. (jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych 44/100) tytułem zwrotu kosztów procesu z tym zastrzeżeniem, iż spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego oraz dodatkowo od pozwanego Przedsiębiorstwa (...) spółki z o.o. w G. na rzecz powódki K. J. kwotę 276 zł. 72 gr. (dwieście siedemdziesiąt sześć złotych 72/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. Oddała powództwo w pozostałym zakresie;

Sygnatura akt: I C 181/15

UZASADNIENIE

Stan faktyczny:

Powódka K. J. jest współwłaścicielką nieruchomości gruntowej położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą nr (...) w udziale wynoszącym 1/2 części.

(dowód: umowa darowizny k. 84-88, odpis skrócony aktu małżeństwa k. 89)

W piwnicy budynku położonego na ww. nieruchomości powódka prowadziła zakład poligraficzny. W pomieszczeniach piwnicznych znajdował się komputer, meble, w tym stoły, szafy biurowe i biurka. W części pomieszczeń piwnicznych powódka przechowywała kosiarkę, prostownik, a także rzeczy swoich dzieci, w tym quada.

(dowód: przesłuchanie powódki płyta CD k. 254, wydruk z (...) k. 90)

Budynek powódki został wybudowany w 1949r. i nie jest wyposażony w urządzenie przeciwzalewowe.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu o przesłuchanie powódki płyta CD k. 254)

W dniu 21 czerwca 2014r. doszło do wybicia kanalizacji i zalania pomieszczeń piwnicznych w powyższym budynku przez ścieki i fekalia z sieci kanalizacyjnej wchodzącej w skład Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w G.. Pomieszczenia piwniczne zostały zalane do wysokości około 20-30 cm.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o potwierdzenie przyczyny szkody k. 11)

Przyczyną zalania był zator w kanalizacji sanitarnej przebiegającej pod ul. (...), który spowodował spiętrzenie ścieków. Zator spowodowany był materiałami włóknistymi oraz odpadami domowymi.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o potwierdzenie przyczyny szkody k. 11)

Pozwane Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. było ubezpieczone w zakresie odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W.. Zgodnie z umową franszyza integracyjna wynosiła 500 zł. W dniu 23 czerwca 2014r. powódka zgłosiła szkodę Przedsiębiorstwu (...) sp. z o.o. z siedzibą w G.. Decyzją z dnia 26 lipca 2014r. pozwany ubezpieczyciel odmówił wypłaty odszkodowania, wskazując, że ubezpieczony nie ponosi winy za powstałą szkodę. Pismem z dnia 8 września 2014r. powódka wezwała pozwanego ubezpieczyciela do zapłaty kwoty 7.000 zł z tytułu odszkodowania w terminie do dnia 26 września 2014r.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o: polisę OC k. 61, decyzję z dnia 26 lipca 2014r. k. 8-9, zgłoszenie szkody k. 10, wezwanie do zapłaty k. 12-13)

Koszt sprzątnięcia zalanych pomieszczeń wyniósł 1.230 zł.

(dowód: załącznik do protokołu z dnia 3 lipca 2014r. k. 73)

Koszt przywrócenia stanu pomieszczeń w budynku powódki przy ul. (...) do stanu sprzed szkody wynosi 3.289,22 zł brutto.

(dowód: pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu budownictwa J. K. k. 118-121)

Wartość rynkowa uszkodzonych w wyniku zalania ruchomości na dzień powstania szkody wynosiła:

- telewizora Samsung – 100 zł;
- szafy na dokumenty – 200 zł;
- suszarki elektrycznej Miele – 500 zł
- listwy zasilającej – 40 zł;
- zasilacza maszyny do sterownika – 553,50 zł;
- przedłużacza 3mb – 10 zł;
- sprężarki – kompresora – 500 zł;

- kanapy narożnej – 358,40 zł;
- sofy – 98 zł;
- folii samoprzylepnej – 450 zł;
- folii szroniowej, odblaskowej – 180 zł.

(dowód: pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania ruchomości M. Ś. k. 169-191 wraz z ustną opinią uzupełniającą płyta CD k. 236, załącznik do protokołu z dnia 3 lipca 2014r. k. 73)

Uszkodzony w wyniku zalania laptop został naprawiony.

(dowód: przesłuchanie powódki płyta CD k. 254)

Ocena dowodów:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony, dowodu z przesłuchania powódki oraz dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu budownictwa J. K. i szacowania ruchomości M. Ś..

W ocenie Sądu orzekającego brak było jakichkolwiek podstaw do odmowy wymienionym powyżej dokumentom wiarygodności i mocy dowodowej. Podkreślić należy, iż część dokumentów, tj. umowa darowizny oraz odpis skrócony aktu małżeństwa powódki miała charakter dokumentów urzędowych, które korzystają z domniemania autentyczności i domniemania zgodności ich treści z prawdą, zaś żadna ze stron w toku niniejszego postępowania nie kwestionowała ich w trybie art. 252 k.p.c. Nadto, za całkowicie wiarygodne Sąd uznał dowody z dokumentów prywatnych. W tym zakresie strony także nie wnosiły żadnych zarzutów dotyczących autentyczności tych dokumentów ani też nie zaprzeczyły, by osoby podpisane pod tymi pismami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych, zaś Sąd nie dopatrywał się żadnych okoliczności podważających autentyczność i wiarygodność tych dokumentów.

Za wiarygodne Sąd uznał także zeznania powódki co do okoliczności powstania szkody i zakresu szkody. W ocenie Sądu zeznania powódki były szczere, spójne i nie budziły wątpliwości Sądu ani w świetle zasad doświadczenia życiowego ani też zasad logicznego rozumowania.

Za wiarygodny dowód w sprawie Sąd uznał także dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa. Zdaniem Sądu opinia ta została sporządzona rzetelnie i fachowo, jest jasna, niesprzeczna, nie budzi wątpliwości Sądu w świetle zasad logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego. Wnioski do jakich doszedł biegły są kategoryczne i zostały dobrze uzasadnione. Nadto, żadna ze stron nie wносиła uwag do tej opinii.

Ostatecznie, Sąd oparł się także na opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania ruchomości M. Ś.. Zważyć należy, iż biegły wycenił jedynie część z przedmiotów, które według powódki zostały zniszczone wskutek zalania ściekami. Sąd uznał jednak za przekonujące wyjaśnienia biegłego złożone na rozprawie, że na podstawie zaoferowanego przez powódkę materiału dowodowego, w szczególności zdjęć, nie można dostatecznie zidentyfikować tych ruchomości, a w konsekwencji nie można ich wycenić. Podkreślić należy, iż w zakresie w jakim biegły wycenił ruchomości opinia nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd oddalił natomiast wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego do spraw kanalizacji sanitarnej, albowiem przyczyna awarii sieci kanalizacyjnej była pomiędzy stronami niesporna.

Kwalifikacja prawna:

Sąd uznał, że odpowiedzialność pozwanego Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. opiera się na zasadzie ryzyka, a nie winy. Stąd podstawę prawną powództwa w stosunku do tego pozwanego winien stanowić art. 435

k.c., zgodnie z którym prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Zdaniem Sądu, nie ulegało wątpliwości, że pozwany jest przedsiębiorstwem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody, zaś szkoda została wyrządzona przez ruch tegoż przedsiębiorstwa. Jak podnosi się w judykaturze ruch przedsiębiorstwa to każdy przejaw jego działalności, wynikający z określonej struktury organizacyjnej i funkcji usługowo-produkcyjnej przedsiębiorstwa, na który składa się funkcjonowanie wszystkich jego agend bez względu na to, w jakim stosunku pozostaje ich funkcjonowanie do stosowanych sił przyrody. Pojęcie ruchu przedsiębiorstwa obejmuje także funkcjonowanie wszelkich urządzeń należących do tak pojmowanego przedsiębiorstwa (por. wyrok SN z dnia 9 lutego 1976r., IV CR 2/76, L.; wyrok SN z 5 dnia 2001 r., V CKN 190/00, L.; wyrok SN z dnia 13 grudnia 2001 r., IV CKN 1563/00, niepublikowany; wyrok SA w Katowicach z 10 października 1996 r., I ACR 500/96, W.. 1998, Nr 2, poz. 40). Zważyć należy, iż do zakresu działalności pozwanego przedsiębiorstwa należy m.in. konserwacja i obsługa urządzeń sanitarnych i wodociągowych wchodzących w skład sieci kanalizacyjnej, do wykonania których, niezbędne jest użycie maszyn oraz pojazdów, które wykorzystują elementarne siły przyrody, takie jak paliwa czy gaz. Funkcjonowanie zakładu pozwanego nie byłoby możliwe bez użycia tych maszyn albowiem są one niezbędne przy wykonywaniu podstawowych prac należących do zakresu usług przedsiębiorstwa. Powyższe przesądza o tym, że pozwany odpowiada definicji przedsiębiorstwa wprowadzanego w ruch za pomocą sił przyrody. Bezsprzeczne było również, iż do zdarzenia powodującego szkodę w majątku powódki doszło w związku z ruchem przedsiębiorstwa. W niniejszej sprawie bezsporne bowiem było, że przyczyną zalania użytkowanych przez powódkę pomieszczeń był zator spowodowany zatkaniem przewodu kanalizacyjnego przebiegającego pod ul. (...) przez materiały włókniste oraz odpady domowe, co doprowadziło do spiętrzenia ścieków i wybicia kanalizacji.

W ocenie sądu w rozpatrywanym przypadku nie zaistniała żadna z przesłanek egzoneracyjnych określonych w przepisie art. 435 k.c. Zupełnie nieuzasadnione są zarzuty pozwanego, iż powódka ponosi wyłączną winę za szkodę przez to, że budynek nie był wyposażony w urządzenie przeciwzalewowe. Przyczyną zalania nie był brak tego urządzenia, a zator w sieci kanalizacyjnej. Jednocześnie, jak słusznie wskazała powódka dla budynków oddanych do użytku w 1949r. nie było obowiązku posiadania tego typu urządzenia. Z tegoż względu nie można powódki w żaden sposób obarczyć wyłączną odpowiedzialnością za powstałą szkodę, a w rozumieniu art. 435 k.c. tylko wyłączna wina poszkodowanego zwalnia przedsiębiorstwo wprowadzane w ruch za pomocą sił przyrody z odpowiedzialności. Nadto, nie wykazano, że wyłączną winę na spowodowanie zalania ponoszą osoby trzecie. Nie wiadomo bowiem kto wrzucił do kanalizacji materiał, który zatkał rurę i nie można ustalić, czy którakolwiek ze stron ponosi odpowiedzialność za tę osobę czy też nie. Zważywszy, że awaria została już usunięta okoliczności tej nie dałoby się ustalić np. na podstawie dowodu z opinii biegłego. Natomiast kwestie związane z brakiem zawinienia pozwanego wobec oparcia jego odpowiedzialności na zasadzie ryzyka nie miały żadnego znaczenia dla ustalenia bądź wyłączenia jego odpowiedzialności za powstałą szkodę.

Odpowiedzialność drugiego z pozwanych wynikała z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, jaką zawarł z Przedsiębiorstwem (...) sp. z o.o. z siedzibą w G.. Zgodnie z art. 822 § 1 i 4 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. Na mocy natomiast art. 824¹ § 1 k.c. o ile nie umówiono się inaczej, suma pieniężna wypłacona przez zakład ubezpieczeń z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody. Podkreślić należy, iż w świetle przywołanych przepisów, z chwilą powstania szkody poszkodowany nabywa roszczenie przeciwko zakładowi ubezpieczeń o naprawienie szkody, przy czym roszczenie to przysługuje w ramach reżimu odpowiedzialności deliktowej, skoro jego źródłem jest wyrządzenie szkody przez osobę ubezpieczoną. Wobec wykazania, że ubezpieczony ponosi odpowiedzialność za szkodę poniesioną przez powódkę, uznać należało, że uzasadniona jest także odpowiedzialność ubezpieczyciela na warunkach określonych w umowie ubezpieczenia.

Jeśli chodzi o wysokość szkody to ustalenia w tym zakresie Sąd oparł na dowodach z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa J. K. oraz biegłego sądowego z zakresu szacowania ruchomości, a także na dowodach z dokumentów. Na tej podstawie Sąd przyjął, że na poniesioną przez powódkę szkodę składają się m.in. koszt przywrócenia stanu zalanych pomieszczeń do stanu sprzed szkody w kwocie 3.289,22 zł brutto oraz koszt zniszczonych ruchomości w postaci telewizora Samsung, szafy na dokumenty, suszarki elektrycznej, listwy zasilającej, zasilacza maszyny do sterownika, przedłużacza i sprężarki – kompresora w łącznej kwocie 1.903,50 zł. Wyjaśnić należy, iż w oparciu o dostarczony przez powódkę materiał dowodowy biegły M. Ś. nie był w stanie zidentyfikować pozostałych zniszczonych ruchomości. Jak wskazał jakoś przedłożonych przez powódkę zdjęć nie pozwalała na precyzyjną identyfikację spornych ruchomości. Nadto, ogólny opis wyglądu tych przedmiotów zawarty w piśmie procesowym powódki wobec znacznie podaży podobnych rzeczy na rynku był dalece niewystarczający, aby je należycie wycenić. W powyższym celu należało podać cechy dostatecznie identyfikujące te przedmioty jak np. model i rok produkcji. Zważyć przy tym należy, iż zgodnie z art. 6 k.c. ciężar wykazania wysokości szkody spoczywał na powódce. Powódka winna zatem zachować i udostępnić biegłemu do oględzin zniszczone przedmioty albo winna okazać dokumenty związane z zakupem przedmiotowego sprzętu lub też powinna wykonać dokładną dokumentację zdjęciową zniszczonych ruchomości pozwalającą precyzyjnie określić identyfikujące je cechy. Zważyć należy, iż wartość niektórych spośród zniszczonych przedmiotów tj. kanapy narożnej, sofy, folii samoprzylepnej i folii szroniowej, odblaskowej Sąd zdołał ustalić na podstawie kosztorysu sporządzonego przez pozwanego ubezpieczyciela na etapie postępowania likwidacyjnego. Zgodnie z tym dokumentem łączna wartość wymienionych ruchomości wynosiła 1.086,40 zł. Łącznie zatem wysokość szkody wynosiła 7.509,12 zł. W pozostałym zakresie powódka nie udowodniła szkody, mimo spoczywającemu na niej ciężarowi dowodu.

Mając na uwadze wszystkie podniesione powyżej okoliczności – na mocy art. 435 k.c. i art. 822 k.c. Sąd zasądził od obu pozwanych na rzecz powódki kwotę 7.009,12 zł. Wyjaśnić bowiem należy, iż umowa ubezpieczenia określała franszyzę integracyjną na poziomie 500 zł i w tym zakresie pozwany ubezpieczyciel nie jest zobowiązany do zapłaty. Ponadto, na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. od powyższej kwoty Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie w stosunku od pozwanego (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. od dnia wniesienia pozwu (albowiem przed wniesieniem pozwu tenże pozwany był wzywany do zapłaty), zaś w stosunku do drugiego pozwanych od dnia 24 kwietnia 2015r. tj. od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu. Zważyć bowiem należy, iż zgodnie ze stanowiskiem judykatury zobowiązania z czynów niedozwolonych są zobowiązaniami bezterminowymi (por. wyrok SN z 9 marca 1973r., I CR 55/73, L.; wyrok SN z 24 lipca 2008 r., IV CSK 151/08, L.; wyrok SN z 5 czerwca 2009r., I CSK 494/08, L.; wyrok SN z 8 lutego 2012r., V CSK 57/11, B. (...), Nr 3), stąd też zgodnie z treścią art. 455 k.c. takie świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Przed wytoczeniem niniejszego powództwa powódka nie wzywała pozwanego przedsiębiorstwa do zapłaty, toteż jako pierwsze wezwanie do zapłaty należy traktować wniesiony w niniejszej sprawie pozew.

Jednocześnie zważyć należało, że odpowiedzialność pozwanych w powyższym zakresie tj. co do kwoty 7.009,12 zł ma charakter odpowiedzialności in solidum, albowiem jeden z podmiotów jest bowiem zobowiązany do świadczenia odszkodowawczego w związku z odpowiedzialnością deliktową, drugi ma spełnić świadczenie wynikające z treści stosunku zobowiązaniowego tj. umowy ubezpieczenia. Niewątpliwie jednak, obaj dłużnicy, mimo że są zobowiązani z różnych tytułów prawnych, to w istocie mają spełnić na rzecz tego samego wierzyciela identyczne świadczenie. W tych okolicznościach, zdaniem Sądu orzekającego, uznać należało, że odpowiedzialność obu dłużników jest odpowiedzialnością in solidum. Podkreślić trzeba, iż w przypadku odpowiedzialności in solidum każdy z dłużników odpowiada wobec wierzyciela za całość świadczenia. Skutkiem takiej konstelacji jest to, iż wierzyciel może dochodzić całości lub części świadczenia od każdego z dłużników, a spełnienie świadczenia przez jednego z nich zwalnia pozostałych. Dzieje się tak ze względu na fakt, iż odpada przedmiot roszczenia, jeżeli interes wierzyciela został już zaspokojony (por.: W. Czachorski [w:] W. Czachorski, A. Brzozowski, M. Sajfan, E. Skowrońska – Bocian „Zobowiązania. Zarys wykładu” Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis 2002 Warszawa, str. 124).

Nadto, na mocy art. 435 k.c. Sąd zasądził od pozwanego Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. na rzecz powódki kwotę 500 zł stanowiącą udział pozwanego w szkodzie, określony w umowie ubezpieczenia.

W pozostałym zakresie – na mocy art. 435 k.c. i art. 822 k.c. stosowanych a contrario – Sąd powództwo oddalił.

Koszty procesu:

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 490) i rozliczył je stosunkowo, uznając, że powódka w sporze z Przedsiębiorstwem (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. wygrała w 62 %, zaś w sporze z (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. w 58 %. Na poniesione przez powódkę koszty składały się: opłata sądowa od pozwu (601 zł), opłata za czynności fachowego pełnomocnika w stawce minimalnej (2.400 zł), zaliczka na poczet opinii biegłych sądowych (1.500 zł) – łącznie kwota 4.501 zł. Natomiast na poniesione przez pozwanych koszty składają się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.417 zł. Od pozwanego przedsiębiorstwa wodociągowego powódka może się domagać zwrotu kosztów w wysokości 2.790,62 zł, zaś od pozwanego ubezpieczyciela w wysokości 2.610,58 zł. Po skompensowaniu kosztów należało zasądzić od pozwanych in solidum na rzecz powoda kwotę 1.595,44 zł, a nadto od pozwanego przedsiębiorstwa wodociągowego dodatkowo kwotę 276,72 zł..